

**Sprawozdanie z realizacji Akcji 3xE:
Europa-Ekologia-Edukacja
w okresie od września 2004 do czerwca 2005**

Sprawozdanie

z przebiegu akcji 3xE Europa-Ekologia-Edukacja

W okresie od września 2004 do czerwca 2005

Akcja 3xE rozwijała się wg opracowanego "Scenariusza tematycznego".
Na 10 kolejnych miesięcy roku szkolnego 2004/2005 przygotowano tematy wiodące.

- W ramach Akcji 3xE zapraszaliśmy do ogólnospołecznej debaty na temat ekorozwoju w Polsce;
- Organizowaliśmy cyklicznie spotkania z udziałem decydentów, przedstawicieli biznesu i rynku oraz młodzieży szkół ponadpodstawowych;
- Przygotowaliśmy cykl audycji radiowych;
- Publikowaliśmy relacje z przebiegu Akcji na łamach miesięcznika Ekopartner oraz w innych czasopismach.

W trakcie trwania Akcji zbieraliśmy aktualne opinie i przykłady zachowań, a także informacje o najważniejszych projektach edukacyjnych oraz inicjatywach lokalnych na rzecz zrównoważonego rozwoju.

Rezultaty akcji publikowane są w witrynie internetowej akcji 3xE www.ekopartner.com.pl/3xe

1. Tematy wiodące Akcji 3xE w roku szkolnym 2004/2005:

Wrzesień: Zagadnienia zrównoważonego transportu. Dzień bez samochodu

Październik: Las naszym dziedzictwem

Listopad: Bezpieczeństwo przemysłowe i procesów technologicznych, odpady niebezpieczne

Grudzień 2004/styczeń 2005: Odpady niebezpieczne w naszym otoczeniu

Luty: Zrównoważony rozwój miasta przemysłowego

Marzec/kwiecień: odpady elektroniczne

Maj/czerwiec: Woda wokół nas.

**Sprawozdanie z realizacji Akcji 3xE:
Europa-Ekologia-Edukacja
w okresie od września 2004 do czerwca 2005**

2. Debaty

W ramach akcji, w bieżącym roku, przez zespół redakcji Ekopartner zostały zorganizowane 3 debaty. Każda dotyczyła innego zagadnienia z zakresu ochrony środowiska.

20 WRZESIEŃ, Białystok, " Via Baltica" - czy może być trasą szybkiego ruchu?"

Pierwsze z cyklu spotkań odbyło się w Białymstoku. Staraliśmy się odpowiedzieć na pytanie, czy Via Baltica może być wzorcową trasą szybkiego ruchu? Współorganizatorem debaty był redaktor naczelny miesięcznika „Więści Podlaskie” Hieronim Wawrzyński, osoba najbardziej zaangażowana w rozpowszechnienie celów i zamierzeń Akcji na terenie województwa podlaskiego: nasz koordynator regionalny.

Opis: Stan dróg jest zły. Ok. 30% z nich wymaga natychmiastowego remontu. Drogi wymagają poszerzenia, utwardzenia poboczy, aby doprowadzić je do parametrów dróg nowoczesnych.

Najcenniejsze polskie parki narodowe takie jak Biebrzański, Narwiański, Park Krajobrazowy Puszczy Knyszyńskiej – największy w Europie kompleks leśny: Białowieża będą znajdowały się w najbliższym sąsiedztwie Paneuropejskiego Korytarza Transportowego z Europy Zachodniej do Rygi i Tallina. Stąd olbrzymie naciski na rząd i inwestorów w związku z budową „Via Baltica”. Uregulowania prawne dotyczące obszarów chronionych zmieniły się w ostatnim dziesięcioleciu w Unii Europejskiej. Unia wyznaczyła pewne standardy, szczególnie w ochronie środowiska i prowadzenia inwestycji na terenach chronionych - chodzi tu o przede wszystkim o wprowadzany Program Natura 2000 jednocześnie zatwierdzając do realizacji Paneuropejski Korytarz Transportowy przez tereny północno-wschodniej Polski. Czy w tej sytuacji istnieje możliwość zdrowego, rozsądnego kompromisu między rozwojem infrastruktury i wytyczeniem tras korytarza przez tereny chronione? Teoretycznie jest to możliwe w bardzo prosty sposób dzięki udziałowi społeczeństwa w projektowaniu, uzgadnianiu przebiegu dróg...

Relacja z debaty została wyemitowana w **TVP3/Białystok**.

**Sprawozdanie z realizacji Akcji 3xE:
Europa-Ekologia-Edukacja
w okresie od września 2004 do czerwca 2005**

20 PAŹDZIERNIKA

„Las - wspólne dziedzictwo”

W Szkole Podstawowej nr.4 o profilu ekologicznym, w przepięknej scenerii zawojskiego Przysłopu, z udziałem młodzieży z Liceum Babiogórskiego w Zawoi Wilcznej, w towarzystwie Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody, wójtów Zawoi i Stryżawy; O. R. Wilka z Klasztoru OO. Karmelitów Bosych, przedstawicieli nadleśnictw z Nowego Targu, Suchej Beskidzkiej, Łosie, Babiogórskiego Parku Narodowego oraz wielu osób z miejscowych organizacji społecznych zastanawialiśmy się nad znaczeniem lasu w naszym życiu. Mieszkańcy Zawoi napełnili nas optymizmem. Zarówno leśnicy, jak i członkowie wspólnot zmierzają w kierunku zrównoważonej gospodarki leśnej. Udowadniają, że nawet w trudnych społecznie warunkach można wypracować formy działania służące środowisku i godne naśladowania.

Opis: W Polsce właścicielami lasów są Lasy Państwowe, Wspólnoty Leśne, mamy lasy gminne, klasztorne oraz oczywiście mamy właścicieli prywatnych. W niektórych województwach w prywatnych rękach znajduje się do 80% lasów. Nadzór nad lasami prywatnymi teoretycznie sprawują powiaty, które z braku środków przekazują go leśnikom.

Są obszary w Polsce gdzie ilość działek liczona jest w setki tysięcy, przeciętna powierzchnia nie przekracza 20 arów, a specyfiką jest również to, że występuje ogromna liczba współwłasności, które są praktycznie nie do opanowania... Po prostu kawałek lasu, nieraz hektarowy, czy pół hektarowy ma kilkunastu, czy kilkudziesięciu właścicieli. Wtedy ustalenie kto ma za ten las odpowiadać jest niemożliwe. Jest to jeden z głównych powodów dla których gospodarka w lasach niepaństwowych jest bardzo trudna.

17 LISTOPAD

„Gospodarka odpadami niebezpiecznymi przemysłowymi w Polsce”

Debata poświęcona była nieprawidłowościom w obrocie substancjami niebezpiecznymi w Polsce. Wyjątkowo nie została zaproszona młodzież, zaś zaproszeni przedsiębiorcy z tzw. Białej Listy wspólnie zastanawiali się w jaki sposób wpłynąć na zwiększenie kontroli w obrocie odpadami niebezpiecznymi. Aktualny tryb wydawania zezwoleń na obrót i unieszkodliwianie tych odpadów oraz kontroli został oceniony jako niewystarczający w świetle obowiązującego prawa, wskazano na wiele nadużyć i nieprawidłowości. Debata odbyła się podczas tegorocznych Międzynarodowych Targów Ochrony Środowiska Poleko.

Sprawozdanie z realizacji Akcji 3xE: Europa-Ekologia-Edukacja w okresie od września 2004 do czerwca 2005

Opis: Wszędzie na całym świecie obrót odpadami niebezpiecznymi jest ściśle kontrolowany. Od momentu przekazania odpadu od wytwórcy do unieszkodliwienia, także ten kto przewozi substancje zagrażające zdrowiu i życiu jest śledzony: każda ciężarówka jest nie tylko odpowiednio oznakowana a odpady odpowiednio opakowane: istnieją specjalne programy komputerowe z których jasno wynika, gdzie jaki odpad jest wytwarzany i co się z nim dzieje.

Sprawa jest tym bardziej poważna, że odpadów niebezpiecznych nie można poddawać recyklingowi. Wg prawa europejskiego można jedynie przeprowadzić ich unieszkodliwienie w specjalistycznych instalacjach, których jest zaledwie kilkanaście w całej Europie. W Polsce, na razie, można je składować na wyznaczonych składowiskach wnosząc odpowiednią opłatę do Urzędów Marszałkowskich. Z obserwacji rynku wynika, że takie odpady można też po prostu porzucić bez żadnych konsekwencji prawnych i finansowych

3. Warsztaty dla uczestników Akcji 3xE

Odbyły się również spotkania inicjowane przez koordynatorów Akcji 3xE:

- **01.10.2004**
Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku - konferencja prasowa w ramach Akcji 3xE: „Europa-Ekologia –Edukacji: Bądź aktywny w swoim środowisku!”. Uczestnicy spotkania zadeklarowali współpracę oraz opiekę merytoryczną, zwłaszcza dla młodzieży biorącej udział w konkursie „Młody Reporter dla Środowiska”
- **11.10.2004**
W kilka dni po debacie o trasie "Via Baltica" zorganizowanej w ramach Akcji 3xE w białostockim Domu Kultury "Zachęta" w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Podlaskiego odbyła się konferencja na temat koncepcji projektu turystycznego w ramach drogi ekspresowej Via Baltica w województwie podlaskim. Zaprezentowano podczas niej projekt pod nazwą "Analiza rozwoju trasy Via Baltica pod kątem usług turystycznych wraz z kreacją liniowego produktu turystycznego" realizowanego w ramach funduszu PHARE 2001, którego beneficjentem był UM Województwa Podlaskiego.
- **13.10.2004**
Szkoła Leśna na Barbarce. Spotkanie z koordynatorem Akcji 3xE na region kujawsko-pomorski.
- **22-23.10.2004**
Warsztaty w Białymstoku dla redaktorów gazetek szkolnych i nauczycieli - opiekunów młodzieży pod hasłem "Młody reporter dla środowiska"

**Sprawozdanie z realizacji Akcji 3xE:
Europa-Ekologia-Edukacja
w okresie od września 2004 do czerwca 2005**

- **8.11.2004**
Debata „Lasy - czy to zbiornica dla padłych zwierząt?” W debacie uczestniczyli specjaliści z dziedziny ekologii, leśnictwa, weterynarii i przedstawiciele samorządów, Białowieskiego Parku Narodowego oraz Stowarzyszenie Gmin Puszczańskich i Stowarzyszenie Gmin Górnej Narwi, nauczyciele i młodzież ze szkół gimnazjalnych z gminy Narew i powiatu hajnowskiego

- **19.11.2004**
Warsztaty dziennikarskie w Białymstoku "Młody Reporter dla Środowiska" – II sesja. Tematem spotkania było pisanie reportażu ekologicznego.

- **8.12.2004**
Otwarta debata w Białymstoku pt.: Energia jądrowa - TAK czy NIE?

- **28.02.2005**
Zakłady Azotowe "Puławy" S.A. Debata: Miasto, przemysł, środowisko - stereotyp a rzeczywistość na przykładzie Puław i Ziemi puławskiej

Opis: Gdybyśmy chcieli opracować mapę miejsc, które stwarzają największe zagrożenia dla środowiska naturalnego, to okaże się, że są to miasta i sąsiadujące z nimi tereny przemysłowe. Czy musi być tak, że im większa aglomeracja i im większy zakład przemysłowy tym bardziej truje? Takie są bowiem stereotypy naszego myślenia.

Zakłady Azotowe w Puławach S.A. to potężne przedsięwzięcie produkcyjne. Są konsumentem 10% gazu ziemnego w Polsce, liderem wielu produktów chemii przemysłowej w Europie i trzecim pod względem wielkości na świecie producentem melaminy. Są też jednym z pierwszych zakładów w Polsce, który posiada tzw. pozwolenie zintegrowane IPPC, co oznacza, że spełnia standardy produkcyjne UE. Z.A. Puławy w ostatnich latach wydały 350 mln złotych na działania inwestycyjne, nie licząc remontów i zmian organizacyjnych.

W okresie ostatnich 3 lat wydanych zostało w naszym kraju ponad 60 aktów prawnych w randze ustaw i rozporządzeń, które całkowicie zmieniły podejście do ochrony środowiska nie tylko w zakładzie przemysłowym, ale w ogóle. Ochrona środowiska zakładu przemysłowego dziś, to przede wszystkim bezpieczeństwo które nie kończy się na bramie wjazdowej, obejmując prewencję pożarową, procesową, BHP, przygotowanie działań ratowniczych, system nadzoru transportu substancji niebezpiecznych opuszczających zakład i oczywiście ochronę zasobów przyrodniczych wokół zakładu. Na kominach polskich zakładów przemysłowych gniazdują rzadkie gatunki ptaków chronionych, takich jak np. pustułka, a odwiedza je wiele gatunków ssaków i ptaków.

**Sprawozdanie z realizacji Akcji 3xE:
Europa-Ekologia-Edukacja
w okresie od września 2004 do czerwca 2005**

Miasto Puławy nie ustępuje przemysłowi w działaniach proekologicznych - 40% środków budżetowych rok w rok Rada Miasta przeznacza na działania proekologiczne. Miasto rozwija się o dokumenty programowe określające zasady zrównoważonego rozwoju. Dla mieszkańców oznacza to podniesienie jakości życia, środowisko w którym jest ciszej, czystiej i zdrowiej....

- **06.04.2005**

Wyższa Szkoła Ekologii i Zarządzania w Warszawie. **Debata: Przyszłość zbiórki i recyklingu odpadów niebezpiecznych w Polsce** z udziałem przedstawicieli administracji rządowej i samorządowej oraz koncernów Ricoh, Panasonic, Fujitsu Siemens, Kodak . Zaproszenie przyjęli przedstawiciele stowarzyszeń i organizacji branżowych związanych z gospodarką odpadami i przemysłem elektronicznym

Opis: Odzysk 4 kg sprzętu elektrycznego i elektronicznego to ogromne wyzwanie dla Europy i dla Polski. Japonia, w której ustawa o recyklingu zużytego sprzętu elektronicznego obowiązuje od 2001 roku odzyskuje 3,3 kg na głowę mieszkańca wykorzystując najnowocześniejsze dostępne technologie.

W Polsce trwają prace legislacyjne nad implementacją dyrektywy WEEE. Dla nas konsumentów, ważne są gwarancje, że powstanie w Polsce niezbędna infrastruktura techniczna i technologiczna do przetwarzania tego typu odpadów. Ustawa o odpadach i zawarte w niej zapisy dotyczące postępowania z odpadami są traktowane jako "ustawa matka" w zakresie zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego. Jednak WEEE nakłada dodatkowe obowiązki z tego tytułu dla „wprowadzających” czyli producentów i importerów. „Wprowadzający” aby wywiązać się z obowiązku recyklingu nałożonego przez projektowaną ustawę musi określić jakie ilości odpadów zostały poddane recyklingowi, gdzie i w jakich procesach na podstawie uzyskanych zaświadczeń od recyklerów zostały odzyskane, ale taki obowiązek może zdjąć z niego organizacja odzysku - a więc w oparciu o schemat, który się nie sprawdził. Podczas debaty omawialiśmy dostępne w Europie i na świecie rozwiązania w tej dziedzinie czyli Kto i gdzie w Europie wdraża system zbiórki i recyklingu zużytego sprzętu elektronicznego, a także Ile sprzętu będzie do zebrania w Polsce i od kogo? Jak w ogóle zebrać z rynku 90% wszystkich wprowadzonych i zużytych urządzeń i jak je przetworzyć, czy w tym przedmiocie możliwy jest dialog producentów z samorządami. Wnioski wskazują, że wiele jeszcze pozostało do zrobienia by zaprojektować dobry system zbiórki i recyklingu, również w zakresie działań edukacyjnych.

Najważniejsze by wprowadzający przymuszeni właśnie tworzoną ustawą – na końcu nie obciążyli nas konsumentów wyższą ceną za swoje produkty, a akty prawne już na starcie wyeliminowały szarą strefę.

**Sprawozdanie z realizacji Akcji 3xE:
Europa-Ekologia-Edukacja
w okresie od września 2004 do czerwca 2005**

4. Aktywność w mediach w ramach Akcji 3xE

Cykl audycji w RDC, które powstają na kanwie prowadzonych przez nas debat w ramach 3xE. Audycje starają się odpowiedzieć na pytanie - jakie jest dziś środowisko w którym żyjemy i jak je chronimy?

Dotychczas wyemitowane audycje:

- 15.10.2004 RDC 18.30
Spór wokół Via Baltici (sprawa Europejskiego korytarza transportowego przebiegającego przez tereny północno-wschodniej Polski)
- 29.10.2004 RDC 18.30
Formy własności lasów w Polsce i ich ochrona wg aktualnie obowiązujących aktów prawnych
- 12.11.2004 RDC 18.30
Leśne źródła energii odnawialnych i ich wykorzystanie przez gospodarstwa indywidualne.
- 26.11.2004 RDC 18.30
O nieprawidłowościach w obrocie i unieszkodliwianiu odpadów niebezpiecznych w Polsce.
- 10.12.2004 RDC 18.30
Amerykański program przygotowań do budowy elektrowni jądrowych do roku 2010 oraz prace prowadzone nad nową generacją reaktorów. Czy będziemy mieć w Polsce energetykę jądrową?

O przebiegu Akcji informowaliśmy w czasopiśmie „**Przyroda Polska**” oraz w czasopiśmie „**Dyrektor szkoły**”. Informacje o Akcji można znaleźć w internecie na bieżąco aktualizowanej stronie internetowej czasopisma Ekopartner oraz na stronach www.ngo.pl i www.esponsor.pl a także na stronach wielu **Kuratoratów Oświaty** na terenie całej Polski.

Sprawozdanie z realizacji Akcji 3xE: Europa-Ekologia-Edukacja w okresie od września 2004 do czerwca 2005

5. Przebieg konkursu Młody Reporter dla Środowiska

W ramach konkursu Młody Reporter dla Środowiska zachęcaliśmy młodzież gimnazjalną, licealną oraz szkół wyższych do aktywnego uczestnictwa w kreowaniu otaczającego ich świata. Zadaniem Młodych Reporterów było przekazanie jak największej ilości informacji odnośnie stanu środowiska w danym mieście czy regionie, wskazanie istotnych zmian i działań podejmowanych w tym zakresie oraz przedstawienie własnych poglądów i pomysłów jak zmienić to, co najbardziej ich razi. Co miesiąc podejmowany był inny temat z zakresu ochrony środowiska. Wskazówki oraz materiały dydaktyczne odnośnie każdego z tematów zostały opublikowane na stronach akcji 3xE.

Przykładowe prace Młodych Reporterów znajdują się na stronie internetowej Ekopartnera od stycznia 2005 roku.

Finał I edycji Konkursu Młody Reporter dla Środowiska odbył się w dniu 17.06.2005 w Warszawie.

6. Aktywny udział nauczycieli

Do Akcji włączyli się także nauczyciele oraz przedstawiciele organizacji ekologicznych współpracujący z młodzieżą. Nadsyłają oni sprawozdania z imprez, wycieczek szkolnych czy warsztatów ekologicznych, które organizują lub w których biorą udział wraz z uczniami. Współpracują z nami między innymi nauczyciele z Kluczy, Zawoi, Łodzi, Elbląga, Żywca.